

**การใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมายเพื่อเพิ่มพูน
ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทน
ในการจำคำศัพท์ของนักศึกษาาระดับปริญญาตรี**

**USE OF SEMANTIC MAPPING ACTIVITY TO ENHANCE ENGLISH
READING ABILITY AND VOCABULARY RETENTION AMONG BACHELOR
LEVEL STUDENTS**

ผู้วิจัย พิมเนตร เทพปัญญา¹
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จารุณี มณีกุล²
 รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิตา อติภัทรนันท์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนโดยการใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย และศึกษา ความคงทนในการจำคำศัพท์ของนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง จำนวน 33 คน ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเทคนิค (13031005) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โดยทำการทดลองสอน 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมชั่วโมงสอนทั้งหมด 21 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการสอน ที่ใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย จำนวน 7 แผน แบบทดสอบความสามารถในการอ่าน ภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบความรู้คำศัพท์ กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบความสามารถ ในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการเรียนโดยใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย ทำแบบ ทดสอบความรู้คำศัพท์หลังเรียนแล้วทั้งช่วงไป 2 สัปดาห์ และทำแบบทดสอบวัดความรู้คำศัพท์ ฉบับเดิม เพื่อหาค่าความคงทนในการจำคำศัพท์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน T-score และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของ

¹ นักศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

² รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

³ รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้เรียนเพิ่มขึ้นหลังจากเรียนโดยใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมายจากระดับที่ไม่ผ่านเป็น ดีปานกลาง และผู้เรียนมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ : กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย, ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ, ความคงทนในการจำคำศัพท์

ABSTRACT

The purposes of this research were to compare students' English reading ability before and after learning through the semantic mapping activity and to study vocabulary retention of students. The target group consisted of 33 sophomores enrolled in Technical English (13031005) in the first semester of the academic year 2013 at Rajamangala University of Technology Lanna, Lampang Province. The period of teaching experiment was conducted within seven weeks, three hours a week, totally 21 hours. The research instruments consisted of 7 lesson plans using the semantic mapping activity, the English reading ability test and the vocabulary test. The English reading ability test was administered before and after the students learned through the semantic mapping activity. The vocabulary test was administered after learning and the same test was administered again after 2 weeks for vocabulary retention assessment. The data obtained were analyzed for means, standard deviation, T-score and percentage. The findings were the students' English reading ability increased from a fail level to be a fairly good level after learning through the semantic mapping activity and the students have vocabulary retention.

Keywords : Semantic Mapping Activity, English Reading Ability, Vocabulary Retention

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางหรือเรียกว่าเป็น “ภาษาสากล” ระหว่างประเทศที่ใช้กันแพร่หลายที่สุดในโลก (Mydans, 2007) เมื่อประเทศไทยได้ลงนามเข้าร่วมเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน กฎบัตรอาเซียนข้อที่ 34 ได้บัญญัติไว้ว่า “The working language of ASEAN shall be English” “ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ” ดังนั้นแผนยุทธศาสตร์ระดับอุดมศึกษาสำหรับเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนและสากลได้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย จากคะแนนการทดสอบภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐานสากลโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ทัดเทียมกับนักศึกษาในประเทศสมาชิกอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) แต่จากการสำรวจผลการสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ (Test of English as a Foreign Language : TOEFL) ของนักศึกษาไทยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 ถึง 2542 โดยศูนย์ทดสอบทางการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามีคะแนนความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์สากล คือ ต่ำกว่า 500 เมื่อเทียบกับนักศึกษาต่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (กาญจนา ปราบพาล และประกายแก้ว โอบานนท์อมตะ, 2545)

มีการศึกษาการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนมากยังมีปัญหาด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ไม่สามารถวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ หารายละเอียด หรือจุดประสงค์ของบทอ่านได้ ซึ่งอาจมีสาเหตุหลักมาจากปัญหา

ความรู้ของนักศึกษา โดยเฉพาะโครงสร้างความรู้เดิมที่มีไม่เพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านโครงสร้างข้อเขียน (Text Structure) ความรู้ด้านคำศัพท์ หรือพฤติกรรมการฝึกฝนต่อการอ่านภาษาอังกฤษมีน้อย ปัญหาของผู้สอนที่มักไม่ใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านอย่างเข้าใจให้กับนักศึกษา และปัญหาด้านเนื้อหาของบทอ่านที่มีคำศัพท์ยาก เป็นศัพท์เฉพาะทางหรือเชิงวิชาการ ซึ่งนักศึกษาไม่รู้จักและไม่ได้พบเจอเป็นประจำ ดังนั้นปัญหาความรู้คำศัพท์ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการถอดความเนื้อหาและส่งผลให้อ่านภาษาอังกฤษไม่เข้าใจ

วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างเข้าใจ เป็นรูปธรรม และยังส่งเสริมความคงทนในการจำคำศัพท์ นั่นคือ การใช้ผังสัมพันธ์ทางความหมาย (Semantic Map) ที่มีกระบวนการตามทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory) และทฤษฎีอภิปัญญา (Metacognitive Theory) ซึ่งผังสัมพันธ์ทางความหมายเสมือนเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนให้นักศึกษาอ่านภาษาอังกฤษได้เข้าใจชัดเจนมากขึ้นโดยนักศึกษาจะใช้ความรู้ทางภาษาและทางเนื้อหาที่เคยได้เรียนมาก่อนมาเป็นส่วนประกอบต่อยอดกับบทอ่านนั้น จัดเรียงความคิด ความเข้าใจในแต่ละส่วนของบทอ่านอย่างเป็นระบบ แล้วแจกแจงออกมาเป็นแผนผังที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างใจความสำคัญหลัก ใจความรอง และรายละเอียดสนับสนุน (Sinatra, Stahl-Gemake & Berg, 1984) ที่ปรากฏในบทอ่าน จัดเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการอ่านอย่างเข้าใจ เอื้อประโยชน์ในการจำคำศัพท์ที่ได้จากการอ่าน (Carrel, 1988) อีกทั้งส่งเสริมนักศึกษาได้อ่านแบบอภิปัญญา (Metacognitive Reading) นั่นคือ นักศึกษารู้ว่าได้อ่านและเข้าใจเรื่องอะไร

รู้วิธีการอ่านและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างไร และรู้ว่าเมื่อใดจะนำสิ่งที่รู้นั้นไปใช้ เพื่ออะไร ทำไม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และอยากศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง (Autonomous Learning) ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนโดยการใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย
2. เพื่อศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ของผู้เรียนหลังการเรียนโดยการใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ลำปาง จำนวน 33 คน ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเทคนิค (13031005) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556
2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและความคงทนในการจำคำศัพท์
3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาบทอ่านที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นเนื้อหาที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ประเภทท่องเที่ยว อาหาร สุขภาพ เกษตร โดยคัดเลือกมาจากหนังสือแบบเรียน และ

บทอ่านที่นำเสนอจากแหล่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 (กรกฎาคม-กันยายน 2556) โดยทำการทดลองสอน 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมชั่วโมงสอนทั้งหมด 21 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอนสำหรับรายวิชาภาษาอังกฤษเทคนิค (13031005) ที่ใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย โดยทำการศึกษาหลักสูตรและจุดประสงค์การสอนของรายวิชา คัดเลือกเนื้อหาบทอ่านตามรูปแบบโครงสร้างบทอ่าน และคัดเลือกคำศัพท์ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยวัดความเข้าใจในการอ่าน 3 ระดับคือ ระดับความรู้ความจำ (Knowledge) ระดับความเข้าใจ (Comprehension) และระดับวิเคราะห์ (Analysis) โดยอิงตามเกณฑ์ของ Bloom's taxonomy มีค่าความยากง่าย (p) เฉลี่ยอยู่ที่ 0.57 ค่าอำนาจจำแนก (r) เฉลี่ยอยู่ที่ 0.37 และค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.74 และแบบทดสอบความรู้คำศัพท์ โดยวัดความรู้คำศัพท์ในการนำคำศัพท์ใช้ในบริบทที่แตกต่างกันและสื่อความหมายได้เหมาะสม มีค่าความยากง่าย (p) เฉลี่ยอยู่ที่ 0.57 ค่าอำนาจจำแนก (r) เฉลี่ยอยู่ที่ 0.38 และค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.75

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายทำการทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน แล้วดำเนินการทดลองการสอนอ่านภาษาอังกฤษด้วยกิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย และทำการทดสอบหลังเรียน แล้วนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบกัน และทำการทดสอบความรู้คำศัพท์หลังเรียนครั้งที่ 1 และ 2 โดยทั้งสองช่วงห่างของการทดสอบคำศัพท์เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ หลังจากนั้นนำคะแนนของครั้งที่ 1 และ 2 มาทำการศึกษาหาความคงทนในการจำคำศัพท์

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยโดยใช้การเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-Score และร้อยละ นำมาเทียบหาระดับคุณภาพของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ และศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ของนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มเป้าหมายก่อนการทดลอง โดยใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.85 และค่า T-Score เท่ากับ 49.33 ซึ่งจัดอยู่ในคุณภาพที่ไม่ผ่าน ส่วนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายหลังการทดลองเท่ากับ 27.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.7 และค่า T-Score เท่ากับ 68.55 ซึ่งจัดอยู่ในคุณภาพที่ดีปานกลาง จึงสรุปได้ว่า หลังจากที่ได้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนการอ่านภาษาอังกฤษโดยการ

ใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย ส่งผลให้คะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น จากที่ไม่ผ่านเป็นตีปานกลาง

2. กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้คำศัพท์หลังเรียนครั้งแรกเท่ากับ 15.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.36 คิดเป็นร้อยละ 38.94 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้คำศัพท์ครั้งที่ 2 ในอีก 2 สัปดาห์ต่อมา เท่ากับ 17.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.81 คิดเป็นร้อยละ 42.73 จึงสรุปได้ว่า หลังจากที่ได้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนโดยการใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย กลุ่มเป้าหมายมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนโดยการใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมายพบว่า นักศึกษากลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมายมีคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจมาจากสาเหตุหลายประการดังนี้ คือ

ประการแรก กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมายจัดขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (Schema Theory) และแนวคิดทฤษฎีอภิปัญญา (Metacognition Theory) คือ เมื่อนักศึกษาอ่านบทอ่านภาษาอังกฤษแต่ละประเภท นักศึกษาได้ตั้งความรู้เดิมที่มีอยู่ออกมา ทั้งโครงสร้างไวยากรณ์ คำศัพท์ และรูปแบบประเภทบทอ่าน เพื่อนำความรู้ที่มีมาประมวลกับข้อมูลที่ได้รับจากการอ่าน เกิดการสร้างความรู้เข้าใจในเนื้อหาบทอ่านแต่ละบทอ่าน ดังที่ Goodman (1971) อ้างใน สุมิตรา อังวัฒนกุล,

หน้า 32) กล่าวว่า สิ่งที่ช่วยนำการอ่านไปสู่ความหมายได้ คือ ผู้เรียนต้องมีประสบการณ์หรือโครงสร้างความรู้เดิม (Schema Knowledge) เช่นเดียวกับ Wallace (1992, cited in Ajideh, 2006) ที่ให้ทรรศนะว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนภาษาที่สองจำเป็นต้องเข้าใจถึงเนื้อหาและบริบทนั้นๆ ด้วยการใช้ความรู้เดิมที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทอ่านมาช่วยถอดความจากเนื้อหาบทอ่าน

ขณะนักศึกษาอ่านและทำกิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย นักศึกษาสามารถควบคุมกระบวนการอ่านของตนเองได้ คือ มีการวางเป้าหมายการอ่านว่าเป็นโครงสร้างบทอ่านประเภทอะไร และหาส่วนสำคัญของเนื้อหา คือ ใจความหลัก ใจความรอง และรายละเอียดสนับสนุน ด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากผังสัมพันธ์ทางความหมายมีรูปแบบผังแต่ละแบบตามประเภทของบทอ่านแต่ละประเภทอย่างชัดเจน ในแผนผังต้องประกอบไปด้วยใจความหลัก ใจความรอง และรายละเอียดสนับสนุนที่สัมพันธ์กัน ดังนั้น ผังสัมพันธ์ทางความหมาย จึงช่วยสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถฝึกคิดวิเคราะห์ การลำดับขั้นตอน เรียบเรียงเรื่องราวของบทอ่านด้วยความเข้าใจของตนเอง โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีของนักศึกษาเพื่อเติมเต็มข้อมูลส่วนที่หายไป ขยายเป็นองค์ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ขั้นตอนการเติมข้อความลงในผังสัมพันธ์ทางความหมาย เหมือนเป็นการจดบันทึกเรื่องหรือจัดกรอบโครงร่างของเนื้อหาที่ได้อ่าน อันมีส่วนช่วยส่งเสริมสมองในด้านการคิดของนักศึกษา

การจัดอภิปรายเกี่ยวกับผังสัมพันธ์ทางความหมายหลังการอ่าน เป็นการตรวจสอบความถูกต้องในความเข้าใจเรื่องที่อ่าน พบว่า นักศึกษาเข้าใจบทอ่านไม่ชัดเจน ดังนั้น นักศึกษา

ต้องย้อนกลับไปอ่านทวนอีกครั้ง เพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องมากขึ้น ดังนั้น ผังสัมพันธ์ทางความหมายจึงเสมือนเป็นเครื่องมือที่ช่วยตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของนักศึกษาอย่างมีเป้าหมายได้เช่นกัน ดังที่ Iwai (2011) ได้สังเคราะห์การอ่านภาษาอังกฤษด้วยกลยุทธ์อภิปัญญา ซึ่งให้เห็นถึงผลการประยุกต์ใช้ ผังสัมพันธ์ทางความหมายที่นำเสนอทัศนวิสัยจากการอ่านให้ปรากฏออกมาเป็นแผนผัง หรือเป็นการจัดระเบียบเรียงข้อมูลของบทอ่าน ทำให้ผู้เรียนได้จัดการลำดับความคิดความเข้าใจ นั่นคือผู้เรียนจะวางเป้าหมายจากการอ่านก่อนว่าบทอ่านนั้นเป็นลักษณะใด ขณะอ่านก็มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล แล้วจึงนำข้อมูลที่อ่านได้มาจัดระเบียบเรียงออกมาเป็นแผนผังที่เข้าใจจากการอ่าน

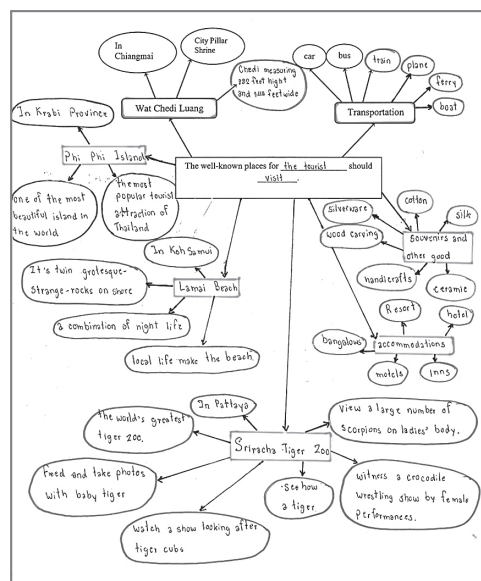
ประการที่สอง ในส่วนของแบบฝึกความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ด้วยผังสัมพันธ์ทางความหมายนั้น ในช่วงแรกนักศึกษาทำการเติมข้อมูลสั้นๆ ในช่องว่างที่ละคำสำหรับบทอ่านแรก แล้วเพิ่มการใส่ข้อมูลให้มากขึ้นจนเป็นรูปวลีหรือประโยคในบทอ่านต่อไป มา จนถึงในช่วงท้ายของแบบฝึก ให้นักศึกษาลงผังสัมพันธ์ทางความหมายจากบทอ่านด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านอย่างช้าๆ อีกทั้งได้ฝึกคิดวิเคราะห์ วางเป้าหมายของการอ่านก่อนว่าบทอ่านนั้นจัดเป็นประเภทใด แล้วมองหาข้อมูลส่วนสำคัญที่จะตามมาในส่วนของใจความหลัก ใจความรอง และรายละเอียด เพื่อเติมข้อมูลที่หายไปให้สมบูรณ์ หรือสร้างผังได้สมบูรณ์

ประการที่สาม ผังสัมพันธ์ทางความหมาย เป็นกิจกรรมในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ร่วมกันทำ ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่เครียด สนุกในการทำ

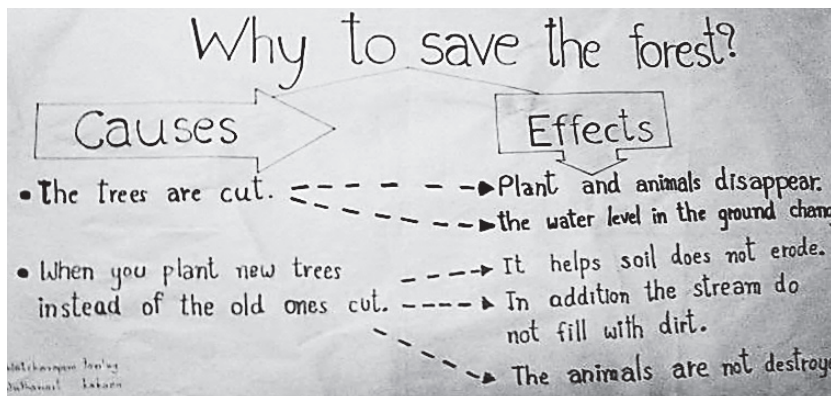
กิจกรรม นักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เกิดประโยชน์ในการเรียนจากกิจกรรม การสร้างผังร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา สนับสนุนให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ได้เข้าใจมากยิ่งขึ้นจากกิจกรรมผังสัมพันธ์ ทางความหมายที่เข้าร่วมกัน ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้ที่ช่วย เอื้อต่อการเรียนนั่นคือ คอยช่วยอธิบายใน ประเด็นที่นักศึกษาไม่เข้าใจให้มากขึ้น กระตุ้น และสร้างบรรยากาศการเรียนไม่ให้เครียด ส่งผลให้นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็น และเข้าใจการเรียนรู้จากกิจกรรมการอ่านภาษา อังกฤษด้วยผังสัมพันธ์ทางความหมายได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Pollard (1996) ที่ให้ความเห็นว่ บรรยากาศในห้องเรียน การจัดการเรียนการสอน การมีจิตใจอารมณ์ที่ดี ส่งผลในทางบวกกับ การเรียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากกิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมาย แต่ละแบบ ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาชอบรูปแบบ บทอ่านการเปรียบเทียบด้วยผังเปรียบเทียบ มากที่สุดเพราะง่ายต่อการเข้าใจ ทำให้มีคะแนน เกือบเต็ม รองลงมาคือรูปแบบบทอ่านการจัดหมวดหมู่ ด้วยผังต้นไม้ เพราะมีคำชี้้นำให้เห็น

การแบ่งกลุ่มในบทอ่านได้ชัดเจน และสามารถ สร้างผังสัมพันธ์ทางความหมายเองได้เกือบ สมบูรณ์ ส่วนรูปแบบบทอ่านบรรยาย ด้วย ผังโยงแมงมุมและบทอ่านเหตุและผลด้วยผังเหตุ และผลนั้นนักศึกษาไม่ชอบ เนื่องจากมีคำชี้้นำ ให้สังเกตน้อย และบทอ่านมีโครงสร้างภาษา ซับซ้อนขึ้น ทำให้เข้าใจสับสน จึงเติมข้อมูล ในผังไม่สมบูรณ์ด้วยคะแนนอยู่ระดับพอใช้ เป็นส่วนใหญ่

ภาพที่ 1 ผลงานผังสัมพันธ์ทางความหมายแบบ โยแมงมุมของนักศึกษา

ภาพที่ 2 ผลงานผังสัมพันธ์ทางความหมายแบบเหตุและผลของนักศึกษา

2. ผลการวิจัยเพื่อศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ของผู้เรียนหลังการเรียนพบว่า นักศึกษามีความคงทนในการจำคำศัพท์ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

ประการแรก กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมายที่จัดขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างความรู้และแนวคิดทฤษฎีอภิปัญญา มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้จดจำคำศัพท์จากบทอ่าน โดยในขั้นตอนก่อนอ่าน ได้ทำการระดมความคิด ทบทวนความรู้คำศัพท์เดิม และสอนคำศัพท์ใหม่ของแต่ละบทอ่าน กระบวนการนี้ช่วยให้นักศึกษาระลึกคำศัพท์ที่เคยได้เรียนมา และสร้างความรู้คำศัพท์ใหม่ให้กับตนเองไปพร้อมๆ กัน เพื่อสามารถนำไปใช้ในการถอดความหมายคำในระหว่างการอ่าน แต่เนื่องจากนักศึกษาหลายคนไม่รู้คำศัพท์เป็นจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาการอ่านใช้เวลานานต่อการทำความเข้าใจ ต้องค้นหาความหมายของคำศัพท์เกือบทุกคำ นักศึกษานำเทคนิคการอ่านแบบคร่าวๆ (Skimming) และแบบเจาะจง (Scanning) ซึ่งเป็นกลวิธีการอ่านที่เลือกนำมาช่วยในการอ่านเพื่อให้อ่านได้เร็วและไม่ต้องแปลหรือค้นหาความหมายคำศัพท์ทุกประโยคในแต่ละย่อหน้า จึงช่วยลดปัญหาการค้นหาความหมายคำศัพท์ที่ไม่จำเป็นได้

ดังนั้นในช่วงที่นักศึกษาทำกิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมายด้วยการเติมคำศัพท์หรือข้อความลงในผังสัมพันธ์ทางความหมาย นักศึกษาจะมีความสามารถด้านคำศัพท์เพิ่มขึ้น เนื่องจากการได้เลือกคำศัพท์มาเขียนในผังสัมพันธ์ทางความหมายได้อย่างถูกต้องแสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถนำคำศัพท์นั้นๆ มาใช้ได้ และการนำคำศัพท์มาใช้บ่อยๆ จะสามารถส่งผลให้นักศึกษาได้รับการพัฒนา

ความรู้ด้านคำศัพท์ นอกจากนี้ ก็สามารถขยายวงคำศัพท์ จัดองค์ประกอบของคำศัพท์หรือข้อมูลตามหัวข้อที่ปรากฏในผังสัมพันธ์ทางความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของนักวิชาการหลายท่าน เช่น วิสาข์ จัติวัตร (2543) Sinitra et al., (1986) และ Stahl and Fairbanks (1986) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผังสัมพันธ์ทางความหมายช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักจัดโครงสร้างของข้อความที่ได้อ่านอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนทราบว่าคำศัพท์ที่ผู้เรียนคุ้นเคยนั้นสัมพันธ์กับคำศัพท์ใหม่อย่างไร การใช้ผังสัมพันธ์ทางความหมายในการสอนคำศัพท์ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งความหมายและคำจำกัดความ และผังสัมพันธ์ทางความหมายยังช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดแบบวิจิวเคราะห์และความมีเหตุผล ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีความหมาย และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และมีความคงทนในการจำคำศัพท์ที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว

หลังการอ่าน นักศึกษาสร้างแผนผังสรุปกลุ่มคำศัพท์ที่ได้เรียนจากการอ่านแต่ละบทอ่านเป็นของตนเอง จึงเหมือนเป็นเครื่องมือหรือกลวิธีที่ช่วยในการบันทึกคำศัพท์จากแต่ละบทอ่านเป็นกลุ่มๆ ที่มีการเชื่อมโยงสัมพันธ์ความหมายของคำศัพท์ออกมาเป็นแผนผังที่อาจทำให้ผู้เรียนจำกลุ่มคำศัพท์ได้ดีขึ้น ดังที่ Ajideh (2006) เสนอว่า คำศัพท์ที่ได้จากการอ่านควรจัดเป็นชุดคำศัพท์ที่เชื่อมโยงกับหัวเรื่องที่เรียน เพื่อให้ได้ความหมายของคำศัพท์และความรู้ด้านคำศัพท์มีปริมาณเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ แบบฝึกคำศัพท์หลังการอ่านแต่ละบทอ่าน ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกทวนคำศัพท์ซ้ำ อาจช่วยให้จดจำคำศัพท์จากการเรียนรู้ได้ทันที ดังนั้นการทำแผนผังสรุปกลุ่มคำศัพท์พร้อมกับการฝึกทบทวน ทำให้ผู้เรียน

ได้ใช้คำศัพท์ซ้ำๆ ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ในการเลือกคำมาเชื่อมโยงความหมายอย่างสัมพันธ์กัน ก็อาจมีส่วนทำให้เกิดการจำคำศัพท์ได้คงทนขึ้น

ประการที่สอง นักศึกษาได้ทราบถึงการทดสอบความรู้คำศัพท์ครั้งที่สองอีกครั้ง หลังจากการทดสอบครั้งแรกไปแล้ว 2 อาทิตย์ โดยใช้แบบทดสอบคำศัพท์ชุดเดิม จึงอาจไปทบทวนกลุ่มคำศัพท์เดิมที่ได้เรียนมาและมีการฝึกทบทวนเพิ่มเติม หรืออาจจำลักษณะแบบทดสอบหรือคำศัพท์ที่ปรากฏในแบบทดสอบได้ จึงทำให้มีคะแนนความรู้คำศัพท์ครั้งที่สองโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การคัดเลือกบทอ่านจากหลายๆ แหล่ง ควรคำนึงถึงความยากง่ายของโครงสร้างประโยค คำศัพท์ และความยาวของเนื้อเรื่องให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

1.2 ระยะเริ่มต้นของการเรียนการอ่าน ควรเริ่มสอนให้ผู้เรียนรู้จักส่วนสำคัญในการอ่านบทอ่านคือ ใจความสำคัญหลัก ใจความรอง และส่วนของกลุ่มรายละเอียดของแต่ละใจความที่มาสับสนุนกัน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะคิด สร้างความเข้าใจในเนื้อหาด้วยตนเอง ควรให้ตัวอย่างใจความสำคัญหลัก ใจความรอง และรายละเอียดในบทอ่านสั้นๆ และมีโครงสร้างที่ง่ายก่อน เพื่อไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเครียด วิตกกังวลกับการอ่านในช่วงแรก เพราะผู้เรียนบางคนอาจไม่ชอบการอ่านเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

1.3 ควรให้ความรู้รูปแบบโครงสร้างบทอ่านต่างๆ ที่มักพบในบทอ่าน และแนะนำ

รูปแบบต่างๆ ของผังสัมพันธ์ทางความหมายที่เหมาะสมกับบทอ่านแต่ละแบบ พร้อมยกตัวอย่างบทอ่านสั้นๆ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนที่จะนำไปใช้เป็นเทคนิคในการฝึกกระบวนการเรียบเรียงความคิด ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านด้วยการใช้ผังสัมพันธ์ทางความหมาย

1.4 ในการใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ทางความหมายแต่ละรูปแบบควรสอดแทรกแนะนำผู้เรียนให้เลือกใช้รูปแบบผังสัมพันธ์ทางความหมายอย่างถูกต้องเหมาะสมกับประเภทของบทอ่าน

1.5 ควรเลือกคำศัพท์ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การศึกษา การทำงาน ต่อไปได้มาสอน เพราะผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงการจำจากประสบการณ์ความรู้คำศัพท์จากที่เคยได้รับการสอนหรือฝึกฝนมาก่อนได้

1.6 ควรเลือกกิจกรรมที่กระตุ้นการคิด และสร้างบรรยากาศในการเรียนภาษาอังกฤษให้เป็นกันเอง เพื่อให้ผู้เรียนกล้าที่จะฝึกปฏิบัติ พัฒนาทักษะทางภาษา ฝึกแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในชั้นเรียน หรือกับผู้สอนได้อย่างมั่นใจ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและสนใจในกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้นโดยไม่รู้สึกรู้สึกเบื่อท้อตัน หรือท้อแท้ต่อการเรียนภาษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการใช้ผังสัมพันธ์ทางความหมายกับระดับกลุ่มผู้เรียนที่แตกต่างกัน คือกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ว่าจะส่งผลอย่างไรมีประสิทธิภาพกับกลุ่มใดมากที่สุด

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบผังสัมพันธ์ทางความหมายเพื่อศึกษาว่าชนิดใดจะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนได้ดีกว่ากัน

2.3 ควรมีการเปรียบเทียบการสอนทักษะพูด อ่าน เขียน หรือคำศัพท์ ด้วยการใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมากกว่ากัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2555-2558**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2555.
- กาญจนา ปราบพาล และประกายแก้ว ไชยพานิช. **การสำรวจความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทย**. ศูนย์ทดสอบทางวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2555 จากแหล่งที่มา, 2545.
- วิสาข์ จิตวิวัฒน์. **การสอนอ่านภาษาอังกฤษ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2543.
- สุมิตรา อังวัฒมนกุล. **เสริมประสิทธิภาพการสอนภาษาอังกฤษ กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร**. สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ม.ป.ป.).
- Ajideh, Parviz. "Schema-theory Based Considerations on Pre-reading Activities in ESP Textbooks". **The Asian EFL Journal : Teaching Articles**, 16, 1-19. Retrieved July 7, 2012, from, 2006.
- Carrell, P. L. **Interactive Text Processing : Implication for ESL/Second Language Reading Classrooms**. In P.L. Carrell, J. Devine & Eskey (Eds.), **Interactive Approaches to Second Language Reading**. New York : Cambridge University Press, 1988.
- Iwai, Yuko. "The Effects of Metacognitive Reading Strategies : Pedagogical Implications for EFL/ESL Teachers". **The Reading Matrix@2011**, 11 (2), 150-157. Retrieved July 10, 2012, from, 2011.
- Mydans, Seth. Across Cultures, English is the Word. **New York Times**. Retrieved October 2, 2013, from, 2007.
- Pollard, A. (Ed.). **Readings for Reflective Teaching in the Primary School**. London : Cassel Education, 1996.
- Sinatra, R.C., J. Stahl-Gemake and D. N. Berg. "Improving Reading Comprehension of Disabled Readers through Semantic Mapping". **The Reading Teacher**, 38 (1), 22-29, 1984.
- _____. J. "Stahl-Gemake and N. W. Morgan. Using Semantic Mapping after Reading to Organize and Write Original Discourse". **Journal of Reading**, 30 (1), 4-13, 1986.
- Stahl, S. A. & Fairbanks, M. M. "The Effects of Vocabulary Instruction : A Model-Based Meta-Analysis". **Review of Educational Research**, 56(1), 72-110, 1986.